

naša družina

www.druzina.si
12. november 2023
ŠT. 45

Oče in sin na poti odraščanja

TV in radijski
spored
od sobote, 11.,
do petka,
17. novembra

Molitveni
večer za
mlade

Redovnica
vplivnica

Janez Miš

04

Od egoista do moškega, ki se podarja

Uvodnik

KLEMEN ČELIGOJ
klemen.celigoj@druzina.si

Koliko minut dobi sin?

12

V kraljestvu pod Storžičem

Morda ste kdaj videli videoposnetek, v katerem otrok svojega zelo zaposlenega očeta vpraša, koliko zasluži na uro; po daljšem varčevanju pa mu prinese točno toliko denarja – da bi »kupil« eno uro očetovega časa. Zgodba je zaigrana, a bi lahko bila resnična. Naš tokratni sogovornik p. Vili Lovše omenja podatek, da naj bi povprečen oče svojemu sinu na dan namenil približno sedem minut. Po drugi strani pa strokovnjak za nekemične zasvojenosti dr. Miha Kramli pravi, da otrok za zdrav razvoj potrebuje dve do tri ure starševske pozornosti na dan. Če polovico tega časa prevzame mama, bi oče še vedno moral otroku nameniti približno desetkrat več od prej omenjenega povprečja.

18

Jonathan Roumie o svoji karierni poti

Se lahko tolažimo s tem, da smo očetje sinovom lahko zgled tudi, če jim posvetimo malo časa? Ali pa bi nas to pravzaprav moralo skrbeti – saj jim res dajemo zgled, a verjetno ne takšnega, kot bi si želeli? Kje naj torej najdemo »desetkrat več« časa? Morda je dobra pot v tem, da sina, sploh če je že v najstniških letih, začnemo bolj vključevati v svoje aktivnosti. Tako se bo ob nas učil, čutil se bo pomembnega, pa tudi pogovor bo ob delu lažje stekel, kot če bi ga posedli na kavč in mu rekli: »Zdaj se bova pogovarjala.«

Družinski idejnik

Vikend za ženske

Med 1. in 3. decembrom bo v Domu matere Terezije v Ilirski Bistrici duhovni vikend za ženske z naslovom Sara – nasmeh obljuje. Program bo vodila s. Irena Jurgec, ki se ji lahko prijavite na e-naslovu: irena.jurgec@gmail.com.

Duhovno-družabni dan

Vsako tretjo sredo v mesecu je v Ignacijevem domu duhovnosti duhovno-družabni dan, ki vključuje druženje, poslušanje glasbe, petje, podarjanje spominov in molitev. Srečanja vodijo p. Mio Kekić, Ksenija Valenčič in Polona Kemperle.

Program za žalujoče starše

Vabljeni na duhovne vaje V njegovem objemu, ki so namenjene staršem po izgubi otroka. Gre za izjemen program, edinstveni model skupinske terapije, ki nudi psihološko in duhovno potovanje k ozdravitvi po izgubi otroka. Duhovne vaje V njegovem objemu bodo od 17. do 19. novembra. Za več informacij se lahko v popolni diskretности obrnete na e-naslov: prijava@vnjegovemobjemu.si ali na telefon 069 621 009. Več o programu lahko preberete na spletni strani: <https://www.vnjegovemobjemu.si/>.

V Njegovem objemu

naša družina

Naša družina, Priloga tednika Družina / Odgovorni urednik Družine: Boštjan Debevec / Urednica Naše družine: Ana Rupar / Spoznavamo: Klemen Čeligoj / Mladi val: Ana Knez / Ljudje dobre volje: Katarina Ropret / Medijski vrtiljak: Lucija Čakš / Mavrica: Neža Tomažič / Likovna urednica: Lucia Jerman / Lektorira: Ana Pavtek / Oglasno trženje: oglasi@druzina.si / Oblikovalska zasnova: Robert Rebernak / Grafična priprava: Snježana Belančič / Izdaja: Družina d.o.o. / Direktor: Tone Rode / Uredništvo: Krekov trg 1, Ljubljana / Tel: 01/360-28-00 / Naročila: 01/360-28-30 / www.druzina.si / nasa.druzina@druzina.si / Tisk: Delo d.o.o., Ljubljana / Fotografija na naslovnici: Shutterstock

Od egoista do moškega, ki se podarja

S p. Vilijem Lovšetom o vlogi očeta za razvoj zdrave moškosti

V sodobni družbi pogosto slišimo, da v krizi nista samo družina in starševstvo, temveč tudi temeljno odraščanje sinov v odgovorne odrasle moške. Na to krizo skuša odgovoriti enoletni program »uvajanja v moškost« za očete s sinovi, ki ga vodi p. dr. Vili Lovše.

Z našimi sinovi se po koncu otroštva začne dogajati nekaj odločilnega. Za kaj gre?

Iščejo, kaj pomeni biti moški. Ko prerasteš mamino naročje - če ti mama to dovoli in če ti oče pri tem pomaga - to postane bistveno

vprašanje. To lahko vidimo npr. v nekem trgovskem centru: eden obrit po levi, drugi fluorescenten, tretji ima strgane hlače, četrti izstopi iz takega džipa, da vsi gledajo, spet drugi navešen in tetoviran z vsemi možnimi »hudiči« ... Kaj iščejo? Način, kako biti moški, hočejo pokazati, da so moški. V sebi se sprašujejo: kaj to zame pomeni? To je največje vprašanje za vsakega fanta, velika kriza v adolescenci in kasneje. Potrošniška kultura je iz adolescence naredila način življenja: uživaj, dobro se imej, dekleta, seks, droga, denar, avti, pa čim manj odgovornosti

... To je adolescentna drža, iz nje so naredili držo za odrasle moške. Adolescentnost je bolezen naše družbe; kot potrošniki smo zavedeni, da je to način življenja, je pa samo prehod iz dobe fantka, ki ima v središču sebe in mamo, v dobo moža, ko nisi več sam sebi namen in središče, ampak živiš za nekoga.

Kje je težava, da jim očetje ne znamo pokazati resnične moškosti?

Mislim, da je težava epidemija odsotnosti očetov in očetovstva. Industrijsko-potrošniška družba je tako narejena, da oče izpade. Sin doživlja, da očeta ni doma, ker ga v glavnem res ni. Pa lahko še tako samega sebe prepričuješ, da delaš z otroki.

Sin te prvih 20 let ni videl. Ob tebi ni mogel začutiti, kaj pomeni biti moški. Bral sem, da ima na zahodu povprečen oče zaradi delovnika samo 7 minut na dan stika s sinom. Sedem minut! Tukaj zdrave moškosti ne more biti. Brez očetov in moških družba propada. To se zdaj dogaja.

Kaj lahko stori oče, ki začne izgubljeni stik z najstniškim sinom?

Ko se začnejo konflikti, je na vrsti prehod. Prej je fant na očeta gledal navzgor kot na boga. A njun odnos mora prerasti v enakovreden odnos moškega z moškimi. Po konfliktu, ki ga ima

IGOR VOJNOVIČ

OČE MORA SPREJETI ODLOČITEV, DA BO SINA UČIL, KAKO BITI MOŠKI / SHUTTERSTOCK

s sinom, Bog očeta vabi, da ga začne učiti biti moški, da deček počasi preneha biti fantek, ki ne sprejema nobene odgovornosti, za katerega morajo drugi skrbeti, ki je središče, okoli katerega se vse vrte ... Pa da ga začne obravnavati kot sebi enakovrednega moškega. Začne se pri fantovih 12 letih, a ta proces lahko traja. In nikoli ni prepozno. Če pa je pri 40 letih sin še vedno doma in ga ni mogoče nikamor spraviti, pomeni, da je nekaj zatajilo ... Očetova ključna naloga torej je, da sin odkrije, da so preizkušnje, težave in odgovornosti normalen del življenja, da ni on središče sveta, ampak da je del večje zgodbe, h kateri prispeva svoj enkratni dar, ki mu ga je Bog dal za druge. To je zdrava moškost.

Kaj je potrebno, da bo uvajanje sina v zrelo moškost uspešno?

Potrebni so štirje koraki. Najprej mora oče sprejeti zavestno odločitev, da bo sina učil, kako biti moški: da bo pogosteje z njim, da se bo z njim pogovarjal o vseh možnih temah, da bo tudi sam odkrival, kaj pomeni biti moški po Božji podobi in bo to razkrival sinu.

Drugič, ločiti ga mora od mame. V prvinskih kulturah je še danes običaj, da starešine sina »ugrabijo« od mame in ga nato izkustveno učijo, kaj pomeni biti moški. Ko se po več mesecih vrne domov, ima mama nov, drugačen odnos do njega in ga naslavlja kot moškega. Dokler si ob mami,

te ima mama za središče in si še vedno fantek. Oče te mora pripraviti za odraslost: da se naučiš biti dar za druge, da se odpoveš svojemu egu, svojemu »fantku«, da postaneš moški, na katerega se drugi lahko zanesejo.

Tretje je spopadanje s tveganjem, bolečino, nevarnostjo in smrtjo, da doživiš, da si ranljiv in da brez drugih ne gre. Pri tem je pomembno, da te vidijo drugi starejši moški in te potrdijo. Zato je tako pomembno, da sina pelješ v moško družbo, ga potrdiš, da ga vidiš, da si ga vesel ... To je hrana za sina. Moj oče se je z menoj samo dvakrat v življenju resno pogovoril. Na srečo smo imeli odličnega kaplana, ki me je pogosto potrepljal po ramenih in pohvalil, potrdil, da sem moški ... Seveda sem se ob njem rad odzval na duhovni poklic.

Četrta točka je očetov blagoslov, da pogledaš, kakšne darove je Bog dal tvojemu sinu, in da mu pomagaš, da v njih raste: s pogovorom, zlasti v preizkušnjah, z usmerjanjem ... Kot trener, ki te žene do tvojih meja zmoglosti. Na treningu trpiš kot žival, preklinjaš trenerja, v resnici pa s tem postajaš dober v igri. Trenira te, da boš prenesel napore, ne zato, da ti bo lagodno in boš užival. Ko sem se v mladosti učil igrati rog pri godbi, nas je kapelnik na vajah tako brutalno gnal, da sem potožil mami, ker očeta

to ni zanimalo. Mami sem se zasmilil in sem lahko nehal. Če bi me oče spodbudil, naj zdržim, bi dobil moč in bi verjetno vztrajal.

Ali uvajanje v moškost vključuje uvajanje v osebno vero?

Oboje je ves čas tesno povezano. Trdnosti ne moreš doseči samo iz svoje ošabnosti. Vse uvajanje v moškost temelji na spoznanju, da si po Božji podobi in iščeš, katere lastnosti in darove za druge ti je Bog dal. Del našega programa je tudi ta, da sinovom predstavimo svetopisemske like »dozorelih moških«, katerih moškost temelji na osebnem odnosu z Bogom, denimo Davida. Ti moški so dozoreli v Božje sodelavce in sogovornike. Poglobimo se v njihove značilnosti: pogum, integriteto, prizadevanje za pravičnost, darovanje, osredotočenost na Boga, vodenje drugih, ki varuje in ščiti, nato pa še čistost. Čistost kot splošna notranja drža v življenju, ne samo spolna, ampak na vseh področjih, saj čistost pomeni, da ne razmišljam in ne delam samo iz svojega egoizma, torej kot nezorel moški.

Omenjate pojem »nezoreli« moški. Kdo je to?

Je nasprotje velikonočnega zrelega moškega: sebičen, ki misli, da so drugi zato, da mu strežejo, da se dobro počuti, kar je današnja prevladujoča podoba in realnost

● Uvajanje v moškost za očete in fante

Enoletni program »uvajanja v moškost« je organiziran po ekipah in zajema izbrane teme o podobi moškega po Božji podobi. Vključuje srečanja, pogovore, praktične vaje in izkušnje, dober film, »preizkušnjo«, darilo ... Za vsako temo sta dva meseca, da se fant lahko z enim moškim iz ekipe, s katero oče uvaja sina v moškost, pogovarja in doživi svet odraslih moških pod različnimi vidiki. To je začetek, ki se nadaljuje kot proces, ko se zavestno posvetiš sinu. Hkrati se tudi drugi moške iz tvojega »plemena« trudijo zanj, da bo počasi izkustveno dojemal, kaj pomeni biti resničen in zdrav moški. Letos so mesta zapolnjena, za prihodnje leto pa prijave zbira p. Vili Lovše na: p.vili.lovse@gmail.com.

moškega. Zakaj ženske včasih pravijo: »Ah, ta je moški, saj ne bo razumel ...«? Zato, ker mu gre le za užitke, seks, nasilje in denar. To je nedozoreli moški, ki adolescentno razmišlja in živi. Svet danes večinoma vodijo nedozoreli moški, pri katerih prevladuje lažna narcistična, padla, zlagana psihopatska moškost: idiot, pasivnež, klovn, pozer, obsedenec z oblastjo in nasiljem, s seksom ... Ta lažna, nedokončana ali nedozorela moškost dela iz človeka robota, sužnja oblastnikom, potrošnika, tirana, uničevalca življenja. Vse popredmeti, tudi sebe.

Kaj, če je tudi oče nedozoreli moški; kako naj da sinu, česar ni prejel?

Prav zato je nastal naš program oblikovanja sina v moškega. Cilj je, da se ob sinu tudi oče postavi na noge in dozoreva, saj se pri sinu trudi za to, kar sam od očeta ni prejel. Pri tem mu pomagajo drugi moški v skupini, kjer si delimo izkušnje in sodelujemo. Po Adamu imamo vsi v sebi odpor, da bi delali tudi na sebi. Skupna želja, da damo sinovom to, kar sami nismo prejeli, nam daje veliko moči. Takrat Sveti Duh lahko deluje. Skupaj zmoremo, če se za to odločimo, če se povežemo in sodelujemo.

Kaj je v Sloveniji posebej značilno za odnose med očeti in sinovi?

Da ni veliko resničnega, srčnega stika. Da je preveč bremen na materah, da so otroci razvajeni, zlasti fantki, ob najmanjši krizi ali stiski ponorijo, v šolo kličejo odvetnike, učitelja bi najraje zaprli. To je sprevrženo. S tem zbijamo očetovstvo, uničujemo družbo. Sveto pismo nas spomni, da je v zdravem očetovstvu blagoslov za vso deželo: »Obrnil bo srce očetov k sinovom in srce sinov k očetom« (Mal 3,24). To zagotovo velja tudi za Slovenijo.

IGOR VOJINOVIČ

igor.vojinovic@druzina.si

Očetova naloga je, da sin odkrije, da so preizkušnje, težave in odgovornosti del življenja.

Očetje o prvih vtisih programa

Jože Hladnik:
Gradili bomo dobre odnose

V tem svetu imajo mladi in manj mladi le dve podobi moškega: »mačo«, ki vse obvlada in nikogar ne spusti blizu, ali »copata«, ki se podreja šefu, ženi in družbenim vzorcem ... S p. Vilijem odkrivamo, da je biti moški mnogo več in da lahko z zdravo moško energijo v svet, družine in družbo prinesemo veliko dobrega. Vesel sem, da se s to pobudo začenjajo ta spoznanja sistematično prenašati na naše sinove, tako da bodo lahko že od začetka gradili dobre odnose in živeli bolj izpolnjeno življenje. Skupnost možakarjev pa jim je pri tem v podporo in jih potrdi v svet moških.

Miran Hergula:
Dozorel je pogum, da sinovom damo več

RAVNO ko sem razmišljal, kako zaznamovati 13. rojstni dan najstarejšega sina in o nekem obredu, sem dobil povabilo p. Vilija za enoletni proces uvajanja sinov v moškost. Sina sem vprašal, če greva skupaj na to očetovsko-sinovsko romanje z nekaj srečanji, izzivi, nalogami, pogovori in je privolil v to najino avanturo. Doživeli smo nepozaben vikend v Logu pod Mangartom, kjer smo se očetje med sabo opogumili za enoletno pot očetovanja s sinovi na malo drugačen način, ki je sami nismo doživeli ob svojih očetih. V nas je dozorel pogum, da želimo za svoje sinove narediti nekaj več na poti odrasčanja iz fanta v moškega. Pri tem je pomembno, da si pomagamo in se spodbujamo z izkušnjami, vprašanji, preizkušnjami.

Tadej Koleča:
Sina sem spoznal drugače

UDELEŽUJEM se srečanj mož in odmikov v sklopu moške duhovnosti, ki jo vodi p. Vili. Tako sem prejel povabilo, saj je moj sin Vid predlagane starosti. Najprej ni bil naklonjen, tik pred tem pa se je odločil, tako sem moral pospešiti tudi svojo odločitev. Poletje je bilo naporno, mnogokrat sva se znašla v konfliktih. Na odmiku sem spoznal, da je sin pogumen, odločen, da zmore opravila, ki so bila doma težavna. Prvič sem se osvobodil stalnega nadzora in želje po vplivanju, ki me je utrujala. V skupini mož sem ob izmenjavi spoznaval svojo nepopolno izkušnjo prehoda v moškost in ključno, kar lahko podam sinu za njegovo odrasčanje v moža. Sin je iz odmika prinesel novo besedo za očeta. Ko jo uporabi, me sicer »špi-kne«, a mi je hkrati opomin, naj ga blagoslovim.